

ДОВІДКА

**про творчий внесок доктора юридичних наук, професора,
професора кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ Вікторії Вікторівни Бабаніної
в роботу «Сучасна система кримінального законодавства України:
механізм створення та реалізації», представлену на здобуття премії
Президента України для молодих вчених 2024 року**

Під час виконання роботи В. В. Бабаніна обіймала посаду професора кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ (м. Київ).

Вона є фахівцем у галузі кримінального права.

Основні напрямки наукових досліджень: створення та реалізація кримінального законодавства, імплементація міжнародного та зарубіжного законодавства в національне, кримінальна відповідальність за залишення в небезпеці, протидія кіберзлочинності та економічній злочинності (зокрема у кредитно-фінансовій сфері, шахрайство з криптовалютою тощо), кримінально-правова охорона національної безпеки України, об'єктів критичної інфраструктури, повоєнна відбудова України та ін.

Творчий внесок В. В. Бабаніної у роботу «Сучасна система кримінального законодавства України: механізм створення та реалізації» полягає в наступному.

В. В. Бабаніна авторка монографії «Механізм створення та реалізації кримінального законодавства України» (2019), в якій запропоновано розв'язання наукової проблеми, що полягає в розробленні концептуальних засад комплексної моделі сучасної системи кримінального законодавства України: механізму створення та реалізації. Сформульовано пропозиції, спрямовані на вдосконалення системи кримінального законодавства, що відповідає конституційному ладу держави, слугує захисту прав і свобод людини й громадянина, інтересів суспільства та держави.

Аргументовано, що найсуттєвіших змін кримінальне законодавство України зазнавало у зв'язку зі зміною державного устрою, політичного режиму чи економічної формації, і це позначалося на законодавчій техніці, спрямованості кримінально-правової охорони, правозастосуванні тощо. Саме принцип кодифікації було закладено в основу розвитку кримінального законодавства, яке діяло на теренах України. Удосконалено наукові позиції щодо розуміння таких ключових термінів, як право, кримінальне право, кримінальний закон, кримінальне законодавство.

Обґрунтовано доцільність визначення системи кримінального законодавства України як сукупності взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів структури кримінального законодавства, що ґрунтуються на принципах кримінального законодавства та спрямовані на реалізацію завдань Кримінального кодексу України. Розроблено систему його принципів: законності, гуманізму, справедливості, рівності всіх перед законом, винної відповідальності, недопустимості подвійного інкримінування, відповідності призначеного покарання суспільній небезпечності фактично вчиненого діяння, невідворотності

кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру, аргументовано необхідність їх законодавчого закріплення.

Окреслено зміст поняття сучасної системи створення кримінального законодавства України, надано характеристику його мети й завдань. Доведено, що основоположними його елементами є суб'єкти та процедура створення кримінального законодавства, юридична техніка. Визначено й досліджено коло суб'єктів механізму створення кримінального законодавства України.

На підставі аналізу юридичної техніки виокремлено чинники, що негативно позначаються на реалізації кримінального законодавства, зокрема це: відсутність нормативного визначення в Кримінальному кодексі України принципів кримінального законодавства України; наявність значної кількості конкуруючих кримінально-правових норм; відсутність офіційного тлумачення передбаченої в Кримінальному кодексі України термінології, яку використовують під час викладання кримінально-правових норм; наявність оціночних понять у кримінально-правових нормах; тлумачення змісту ознак складу кримінального правопорушення переважно в постановках Пленуму Верховного Суду України та правових позиціях Верховного Суду, а не в Кримінальному кодексі України. Аргументовано, що для якісної реалізації норм кримінального законодавства юридична конструкція не повинна становити виняток із загальних юридичних положень, а має бути узгодженою з ними, і рішення покладених на неї завдань є необхідним логічним висновком.

Окреслено зміст поняття механізму реалізації кримінального законодавства України, охарактеризовано його мету й завдання. Визначено, що базовими елементами цього механізму є: 1) кримінально-правові відносини; 2) юридичні факти, що їх породжують; 3) кримінально-правові норми; 4) суб'єкти реалізації кримінального законодавства; 5) акти реалізації (застосування) кримінально-правових норм. Класифіковано суб'єктів реалізації кримінального законодавства України на чотири категорії: 1) уповноважені державні органи; 2) особи, які вчинили суспільно небезпечні діяння; особи, які вчинили діяння за обставин, що виключають його злочинність; юридична особа, від імені та в інтересах якої вчинила кримінальне правопорушення її уповноважена особа; 3) особа, потерпіла від кримінального правопорушення; 4) інші особи.

Практичне втілення результатів дослідження В. В. Бабаніної полягає в тому, що викладені в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції мають прикладний характер, використовуються та можуть бути використані в: *законотворчій сфері* – під час удосконалення положень законодавства, розроблення (опрацювання) законопроектів про внесення змін і доповнень до чинного КК України (лист Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності від 08.07.2019 № 04-18/12-1182); *практичній діяльності* – для правильного застосування кримінального законодавства України в процесі його реалізації: кваліфікації кримінальних правопорушень (акт Головного слідчого управління Національної поліції України від 31.05.2019); підготовки висновків до проєктів підзаконних

нормативно-правових актів (акт Департаменту юридичного забезпечення МВС України від 22.05.2018); *освітньому процесі* – під час викладання та вивчення кримінально-правових дисциплін (акт Національної академії внутрішніх справ від 05.08.2019); *науково-дослідній діяльності* – у подальших дослідженнях механізму створення та реалізації кримінального законодавства України (акт Національної академії внутрішніх справ від 06.08.2019).

Загальна кількість публікацій – 106, монографій – 2, наукових статей у закордонних виданнях – 22. Кількість посилань на публікації авторки за темою / h-індекс роботи, згідно з базами даних складає відповідно: Web of Science – 20/3, Scopus– 14/3, Google Scholar – 405/12.

Враховуючи вагомий науковий доробок В. В. Бабаніної, вона рекомендована як претендент на присудження премії Президента України для молодих вчених 2024 року.

Претендент

Вікторія БАБАНІНА

Ректор

Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
генерал поліції першого рангу

Володимир ЧЕРНІЙ